

memorabel | memorandum
memorandum | memorabel

Memorandum Cultuur 2025– 2030

Memorandum Cultuur 2025– 2030

Inhoud

Vooraf	3
Hoofdstuk 1. Ambities 2025 - 2030	4
Hoofdstuk 2. Terugblik	6
Hoofdstuk 3. Realisaties	8
Hoofdstuk 4. Beleidsplan Cultuurraad 2025-2030	12
Hoofdstuk 5. Aanbevelingen cultuurbeleid Hoeilaart	16

Vooraf

Doel en functie

Na de gemeenteraadsverkiezingen op 13 oktober '24 is een nieuw gemeentebestuur aan zet met nieuwe beleidsplannen.

Bedoeling van dit Cultuurmemorandum is aan kandidaten van politieke partijen de verwachtingen en wensen van de Cultuurraad met betrekking tot het cultuurbeleid van de gemeente Hoeilaart kenbaar te maken.

De functie van het Memorandum is drieledig:

- a) Voor de politieke partijen en de kandidaten gaat het om het verduidelijken van de visie, ambities en plannen van de Cultuurraad en het kenbaar maken van concrete aanbevelingen.
- b) Voor de Cultuurraad zelf fungeert het Memorandum als een leidraad, een memorabel verhaal voor de komende jaren.
- c) Als publieksversie wordt ons verhaal breed onder de aandacht gebracht.

Totstandkoming

Voor het Memorandum zijn schriftelijke bronnen geraadpleegd: Beleidsdoelstellingen en Reglementen van de Gemeente, Cultuurraad-verslagen van Kern- en Open Forumbijeenkomsten, uitgebrachte Adviezen en Memorandums, ook van andere raden.

Een bevraging van bezoekers aan de Verenigingen dag 'Iedereen Felix' (2 maart 2024) leverde meningen en wensen op over cultuurbeleving in Hoeilaart.

Het Memorandum is bovenal een product, gebaseerd op overleg en discussie binnen Kern en Open Forum van de Cultuurraad.

Leeswijzer

De hoofdstukken 1 en 5 zijn, met name voor de kandidaten van politieke partijen, bedoeld als eerste bondige blikvangers.

Hoofdstuk 1 bevat de samenvatting van de visie en ambities van de Cultuurraad. De lezer wordt daarbij verwezen naar de uitwerking in met name hoofdstuk 4.

Hoofdstuk 5 beschrijft de verwachtingen van en aanbevelingen voor het toekomstige gemeentelijk cultuurbeleid van de Cultuurraad.

Uiteraard wordt ten zeerste aanbevolen om kennis te nemen van de volledige tekst van dit Cultuur-Memorandum.

Hoofdstuk 1. Ambities 2025 - 2030

De lezer treft hier een compacte weergave van de visie en de ambities van de Cultuurraad voor de komende jaren.

Cultuur in Hoeilaart is *onontbeerlijk voor het sociale weefsel*

1

In de visie van de Cultuurraad is cultuurbeleving bij uitstek een sociaal gebeuren. Cultuur brengt mensen bijeen, vertelt ons verhalen, spreekt alle zintuigen aan, stimuleert, zet onze verbeelding en fantasie aan het werk, en verrijkt onze geest. Cultuur definiëren we in ruime zin en omvat zowel sociaal-culturele, creatieve, kunstzinnige als educatieve activiteiten. Onder cultuur verstaan we hedendaagse, actuele uitingen, maar evengoed artefacten uit het verleden, ons roerende en onroerende erfgoed, onze sociaal-culturele geschiedenis. Cultuurbeleving is onontbeerlijk voor het sociale weefsel en vervult een essentiële functie in onze samenleving. Vanuit deze gezichtspunten wil de Cultuurraad van Hoeilaart, samen met partners en belanghebbenden, de komende jaren haar adviserende, stimulerende en coördinerende rol blijven spelen.

Het GC Felix Sohie is het sociaal-culturele hart van Hoeilaart met *unieke uitstraling*

2

De Cultuurraad heeft de ambitie om, samen met verenigingen en partners, de unieke culturele uitstraling van het GC Felix Sohie nog meer in de verf te zetten.

Cultuuraanbod in Hoeilaart: een brede waaier van activiteiten voor *alle doelgroepen*

3

De Hoeilaartse bevolking is heel divers van samenstelling. De Cultuurraad wenst jong en oud, anders- en meertaligen en nieuwe inwoners, al dan niet afkomstig uit andere culturen, aan te spreken.

Cultuur: open oog voor *traditie èn vernieuwing*

4

De Cultuurraad steunt zowel het huidige aanbod als nieuwe, gedurfde experimenten. We initiëren themavierdaagsen om cultuurbeleving op een nieuwe, verrassende manier in de kijker zetten.

Cultuur in Hoeilaart is *overal*, ook buiten de muren

5

De Cultuurraad wil, onder meer met themavierdaagsen, samen met partners en belanghebbenden, socioculturele en artistieke activiteiten bevorderen in wijken, buurten, op pleinen, en in park en bos.

Cultuur in Hoeilaart dient *toegankelijk* te zijn voor iedereen

6

De Cultuurraad wil groepen die drempels ervaren om culturele activiteiten te bezoeken, waar mogelijk tegemoetkomen. Onder meer gaat het om het beter promoten van het aanbod (onbekend maakt onbemind) en het gebruik van de Uit-PAS. Het Interradenoverleg speelt hier ook een rol.

Samenwerken is de grote troef

7

Onze ambities zijn enkel te verwezenlijken met open communicatie, goed overleg, afstemming en samenwerking. De belangrijkste medespelers voor de Cultuurraad zijn de op vrijwilligers draaiende Hoeilaartse erkende verenigingen (die ook wel bovenlokaal actief zijn), de Dienst Vrije Tijd van de gemeente, de bibliotheek, het gemeentebestuur, andere Hoeilaartse raden en het Interradenoverleg.

Hoofdstuk 2. Terugblik

In vogelvlucht passeren de voorbije jaren. Aan bod komen de reorganisatie van de Cultuurraad, het uitgebrachte Visiedocument voor 2021 - 2025, de gedwongen pauze in de coronatijd en gesignaleerde knelpunten, en uitgebrachte adviezen.

Start Cultuurraad met Open Forum en Kern

Na de verkiezingen in 2018 wordt een nieuwe gemeenteraad geïnstalleerd met een nieuwe schepen voor Cultuur. Er komt een reorganisatie van de Cultuurraad als gevolg van het per 1 januari 2019 van kracht zijnde Vlaamse decreet Lokaal Bestuur. Volgens dit Decreet, dat ook de burgerparticipatie regelt, is de oprichting van adviesraden door de gemeente facultatief, met uitzondering van Jeugdraad en GECORO (Gemeentelijke Commissie voor Ruimtelijke Ordening).

De gemeente Hoeilaart wenst alle bestaande adviesraden te behouden. Beheersorganen, zoals de Raad van Bestuur GC Felix Sohie en andere gemeentelijke infrastructuur worden afgeschaft. Het beheer daarvan wordt overgenomen door de gemeente.

De gemeenteraad keurt de nieuwe statuten van de verschillende adviesraden goed. Statutair is bepaald dat maximaal 2/3 deel van de raden van hetzelfde geslacht mag zijn. Gemeenteraadsleden en leden van het schepencollege kunnen geen stemgerechtigd lid zijn.

De nieuwgevormde Cultuurraad kent voortaan een Open Forum en een Kern. Het Open Forum, dat 1 à 2 x per jaar samenkomt, bestaat uit leden van verenigingen en is publiekelijk toegankelijk voor geïnteresseerden. Stemrecht is voorbehouden aan effectieve leden. De Kern die 4 à 6 x per jaar bijeenkomt, is een dynamische groep die vlotter kan inspelen op de actualiteit en alle belangrijke informatie terugkoppelt naar het Open Forum. De Cultuurraad is en blijft in hoofdzaak een adviesorgaan en kan spontaan advies geven of op vraag van het bestuur.

Visiedocument 2021 -2025

De Kern van de Cultuurraad start in 2020 een traject dat leidt tot de opstelling van een Visiedocument. Het document beschrijft de visie en voornemens van de Cultuurraad voor de periode 2021-2025. De tekst verduidelijkt de rol die de Cultuurraad wil vervullen bij de verwezenlijking. De uitwerking is gebaseerd op het gemeentelijk meerjarenplan en de daarin aangegeven budgettaire ruimte voor cultuur. De rol van de Dienst Vrije Tijd komt eveneens aan bod. Na bespreking en goedkeuring in het Open Forum wordt het document als Advies overgemaakt aan de gemeente.

In de visie van de Cultuurraad is er in Hoeilaart cultuur voor iedereen. In 2025 is het GC Felix Sohie een bruisend centrum met een eigen uitstraling, waar ontmoeting centraal staat en waar ruimte is voor een divers cultuuraanbod. Met cultuur in je buurt gaat het om gemeenschapsvorming en participatie, en om samenwerking tussen verenigingen, lokaal talent en het lokaal bestuur.

Samenwerken is wezenlijk voor een sterk lokaal cultuurbeleid.

Doelstellingen

1. Het bruisende GC Felix Sohie biedt een brede waaier aan activiteiten aan - voor en door alle Hoeilanders.
2. Om nieuwe cultuurconsumenten te bereiken, promoot het GC Felix Sohie het cultuuraanbod via een degelijk communicatiebeleid.
3. Het GC Felix Sohie heeft een eigen culturele uitstraling, maar blijft uiteraard onlosmakelijk verbonden met de gemeente.

Opzet is dat gedurende de legislatuur:

- 90% van de programmatie in het GC Felix Sohie komt van de verenigingen, waarvan 20% in samenwerkingsverband wordt uitgevoerd; 10% is gemeentelijke programmatie.
- Sprake is van een eigen culturele uitstraling die imagoversterkend werkt.
- Het aantal cultuurconsumenten stijgt met 10%.

Stilstand door coronapandemie

In 2020 valt het Hoeilaartse sociaal-culturele leven plotsklaps stil door de uitbraak van de coronapandemie. Op veilige afstand van elkaar (de 1,5 m!) stelt de Cultuurdienst een preventiedraaiboek GC Felix Sohie voor. De gemeente komt ook met een nieuw reglement ter (financiële) ondersteuning van verenigingen en adviesraden. Na het dal komt in 2022 mondjesmaat weer een en ander op gang. Post-corona blijkt bij de verenigingen nood aan vers (vrijwilligers)bloed en aan meer en nieuw publiek. Rond communicatie leven veel vragen: 'Hoe bereiken we het publiek?' en omgekeerd 'Hoe kan het publiek ons bereiken?' De Kern van de Cultuurraad organiseert begin 2023 open bijeenkomsten rond de al langer gesignaleerde knelpunten. Er komt veel respons en de uitkomsten leiden tot een advies aan het gemeentebestuur (zie verder bij Adviezen).

Adviezen

De Cultuurraad brengt zowel gevraagd als ongevraagd adviezen uit aan het gemeentebestuur. Voorbereiding gebeurt in de Kern en vaststelling in het Open Forum.

Erkenningsreglement

Advies wordt gevraagd over het aangepaste reglement voor de erkenning van verenigingen door de gemeente Hoeilaart. Het reglement wordt goedgekeurd op de gemeenteraad van 27 juni 2022.

Subsidiereglement

Het nieuwe subsidiereglement van 16 september '22 voorziet voor de domeinen Cultuur, Jeugd en Sport in een jaarlijks basisbudget en z.g. impulssubsidies die verenigingen max. tweemaal per jaar kunnen aanvragen. In het Advies van de Cultuurraad op het ontwerpreglement is bezwaar gemaakt tegen de ongelijke verdeling van de impulssubsidies, waarbij Cultuur er bekaaid afkomt. Het Advies is gehonoreerd en de impulssubsidies zijn gelijkgetrokken voor de drie domeinen.

Impulssubsidies zijn bedoeld om de werking van verenigingen te versterken rond bepaalde thema's. Deze thema's zijn geselecteerd op basis van de gemeentelijke beleidsdoelen. In de lopende legislatuur gaat het om: a. Duurzaamheid, b. Samenwerking, c. Professionalisering en zelfredzaamheid, d. Inclusieve Vrije Tijd, en e. (Bovenlokaal) organiseren. Een vereniging mag maximaal drie keer per bestuursperiode eenzelfde impuls-subsidie per thema aanvragen.

Impulssubsidies zijn in 2023 aangevraagd door in totaal 14 verschillende cultuurverenigingen, onder de noemers van: Samenwerking, Bovenlokaal organiseren, Duurzaamheid en Professionalisering.

Gemeentelijke ondersteuning aan (cultuur)verenigingen op vlak van communicatie en vrijwilligers

Dit Advies van april 2023 beschrijft vragen en wensen rond de thema's communicatie en vrijwilligers en bevat suggesties voor de toekomst. Concreet wordt ondersteuning gevraagd voor de organisatie van een alternatieve verenigingenbeurs om het aanbod van alle cultuurverenigingen op een creatieve manier voor te stellen aan alle Hoeilanders. Met het akkoord van het college van burgemeester kan een begroting worden opgemaakt voor de Verenigingendag 'Iedereen Felix!' op 2 maart 2024.

Hoofdstuk 3. Realisaties

Waar staan we nu, wat is de afgelopen jaren bereikt?

We zien dat het aantal erkende cultuurverenigingen de 40 nadert. Na het corona-dal bloeit het culturele leven weer op. Het publiek heeft de weg naar het GC Felix Sohie teruggevonden.

De verenigingendag 'Iedereen Felix!' blijkt een geslaagd evenement.

Verder geven we de lezer een blik op wat in Hoeilaart beweegt op vlak van ons historische erfgoed.

1. Uitbreiding erkende verenigingen

In april 2024 ligt het aantal bij de Cultuurraad aangesloten verenigingen op 39. Heugelijk feit is dat jonge mensen nieuwe verenigingen oprichten; een duidelijke verrijking van het aanbod (ZISO, We-IT en Steamwork). Meer verenigingen dan voorheen zijn ook bovenlokaal actief.

Overzicht anno maart 2024

5voor12 Hoeilaart, Linx + APKO Bib Hoeilaart Columbus vzw Cultuursmakers Druivenstreek Davidsfonds De Blauwe vinken Femma Hoeilaart Gezinsbond Hoeilaart Het Hele Dorp Het Jaar 1953 Kiwanis Hoeylaert Zoniënwood Koninklijke Heemkundige Kring 'Het Glazen Dorp' Koninklijke Kunstkring Hoeilaart Koninklijke toneelkring De Jonge Druivelaar Kontrol vzw Lions Club IJsedal Tervuren Markant Druivenstreek vzw Masereelfonds vzw Motoclub Hoeilaart	Nerorock vzw Nero's Muzikanten Rodenbachfonds ('t Genootschap) Ruusbroeckoor Samana Hoeilaart SamenVoor Serreklanken vzw Steamwork vzw Supportersclub Kevin Demaerschalck Swing Shift Big Band Toneelgezelschap Reintje vzw Vief vzw Vrienden van 't Lindeke Vrij Kunstatelier Vosdelle We-IT Druivenstreek Wijkcomité Bakenbos Willemsfonds ZISO Kunstvereniging Zoniën vzw
--	--

2. Het publiek heeft de weg teruggevonden. Felix Sohie loopt vol!

De lockdowns en opgelegde beperkingen door de coronapandemie leggen in 2020 en 2021 het publieke leven nagenoeg lam. In 2022 komt een revival op gang en in de loop van 2023 is het sociaal-culturele leven weer bloeiend en bruisend als weleer.

'Uit in Felix' is in een fleurig nieuw jasje gestoken. Tweemaal per jaar verschijnt de brochure vol gevarieerde activiteiten. Het is een combinatie van aanbod vanuit verenigingen en aanbod vanuit de Dienst Cultuur van de gemeente. Een vooruitgang is het ticketsysteem, dat intussen ook door steeds meer verenigingen wordt benut. Het overzicht hierna illustreert het nieuwe elan in GC Felix Sohie.

Overzicht (najaar 2023) ticketsysteem

29 activiteiten vanuit verenigingen met ticketverkoop, 2264 tickets zijn verkocht in voorverkoop.

Totale omzet ticketverkoop verenigingen: € 24 425.

44 activiteiten vanuit de *Dienst Cultuur* met ticketverkoop, 3219 tickets zijn verkocht in voorverkoop.

Totale omzet ticketverkoop: € 37 175,70

Dat is lang niet alles, want er zijn ook nog:

- » Gratis activiteiten zonder inschrijvingen (bv. Quiz, Nerorocksessie, Beeldreportage)
- » Tentoonstellingen (twee in het afgelopen najaar, totaal 30 dagen: Verborgene schatten van de Heemkundige Kring, en De adem van de Jazz van Serreklinken en 5voor12)
- » Wekelijks terugkerende activiteit (bv. Seniorentrefpunt, namiddagen OKRA)
- » Regio-activiteiten met eigen inschrijvingen (zoals bv. lezingen Huis van het Kind, CM)
- » Lessen Nederlands voor anderstaligen (zowel LIGO als CVO)
- » HardBlokCafé (3 maanden per jaar)
- » Vergaderingen, vergaderingen, vergaderingen (veel en vaak dus)J
- » Actieve kunstbeoefening (zowel door verenigingen als scholen)
- » Workshops en vormingen, georganiseerd door externe partners of particulieren (bv. Skill-builders, zangstages)
- » Privé-feesten en koffietafels

Blikvangers in 2023

'Jazz at Felix' kreeg met Nilson Matta de beste opkomst tot nog toe met > 100 aanwezigen.

Uitverkochte lezingen van Bart De Strooper, Wim Distelmans & Alain Remue, Jef Vermassen en Ivan De Vader.

Een uitverkochte theaterzaal voor Nero's Muzikanten & De Jonge Druivelaar.

110 actieve senioren op het Kerstfeest van OKRA + namiddagactiviteiten.

Wachtljsten voor creatieve workshops.

3. Geslaagd evenement 'Iedereen Felix!'

'Iedereen Felix!' is algemeen gezien een groot succes gebleken. Veel publiek dat opgetogen rondwandelt en overall activiteiten ontdekt. Onder meer de stand van de Heemkundige Kring en de pop-up optredens van APKO trekken veel publiek. Het participatief kunstwerk-in-wording (georganiseerd en gecoördineerd door ZISO) blijkt een mooie blikvanger te zijn en de ideale 'lijm' doorheen de dag.

De Cultuurraad Kern ziet ook een aantal verbeterpunten met als hoofdpunt de communicatie naar de bevolking. Deze kwam te laat op gang. Sociale media en Hier Hoeilaart zijn niet ten volle benut. De promotie kan

beter. Bij een volgend evenement blijft de verdeling van activiteiten over de ruimtes een belangrijk aandachtspunt. Het gaat onder andere om de vlottere toegankelijkheid van verder weggelegen lokalen en de balans tussen drukte en rustpunten. De uitreiking van de Hoeilaartse Parel verdient een betere timing. En de aanwezigheid van burgemeester en schepenen hierbij is gewenst.

Resultaat bevraging

Tijdens de verenigingendag 'Iedereen Felix!', 2 maart '24, zijn bezoekers van verschillende leeftijdsgroepen gevraagd naar hun meningen en wensen over cultuurbeleving in Hoeilaart. Het gaat om een niet-representatieve enquête.

Ongeveer de helft van de respondenten blijkt lid te zijn van een Hoeilaartse vereniging. Gevraagd naar de interesses op cultuurgebied wordt muziek (klassiek, wereldmuziek, opera, jazz, dans en muziek, spreekbeurten over muziek) het vaakst genoemd, gevolgd door toneel en theater, exposities en lezingen. Ook praatgroepen, bibliotheekbezoek, museum, wandelen, educatie, en het Hele dorp komen aan bod. Een kleine helft zegt vaker te willen komen: 'als het programma interessant is', 'als het past in de eigen agenda', 'als de kindjes groter zijn', 'want activiteit trekt aan', 'want alles is verbeterd'. Gevraagd naar wat belangrijk is om vaker te worden antwoorden gegeven als: meer toneel, meer theater, creatieve workshops 's avonds en in weekends zoals: pottenbakken, fietsherstelling, bloemschikken, en activiteiten in combinatie met kinderen.

Er blijkt een grote mate van positieve waardering over het huidige aanbod (goed, ruim, gevarieerd). Vrijwel iedereen vindt de prijs van voorstellingen oké. Drempels zijn er wel, zoals 's avonds alleen naar huis moeten, onveilig gevoel, straatverlichting die uitgaat, volle parking, te drukke agenda, kleine kindjes. Suggesties die worden gegeven: cafetaria vaker open, activiteiten voor de jongsten, meer reclame vanuit de verenigingen, meer informatie via mail, een handleiding: waar vind ik activiteiten, opvallender publiciteit.

4. Historisch erfgoed

In 2021 werden zo'n 110 gebouwen en bouwsels in de vastgestelde lijst opgenomen. Circa 60 zijn serristenwoningen, de overige zijn kapellen, hoeves, monumenten, burgerhuizen, enz.

De definitief vastgestelde lijst is een belangrijk beleidsinstrument geworden, waar ook de Gemeentelijke Commissie voor Ruimtelijke Ordening (GECORO) zijn zeg zal moeten hebben. Daarnaast zijn er meerdere oudere woningen die aanleunen bij die op de vastgestelde lijst. In de volgende bestuursperiode zal de aandacht naar het energieneutraal maken van deze woningen zeker toenemen. Best zou zijn dat een intergemeentelijke vereniging de nodige aandacht en expertise zou opbouwen om deze transitie mogelijk te maken zonder het specifiek architecturaal karakter van deze woningen te vernietigen. Druifkracht lijkt in deze aangewezen voor een raadsgeversrol.

Tot ons erfgoed behoren ook onze landschappen, trage wegen, natuurgebieden en - niet te vergeten - het Zoniënwoud, waarvan een deel in 2017 is ingeschreven op de Werelderfgoedlijst van de UNESCO. We dienen er ons van bewust te worden dat onze gemeente in het erkende Nationaal Park Brabantse Wouden ligt en als zodanig dient mee te ijveren om de bovengemeentelijke doelstellingen van dit Nationaal Park te realiseren.

Er is ook zeer veel roerend of immaterieel erfgoed aanwezig in Hoeilaart. Het gaat niet enkel om archieven van verenigingen en gemeentelijk archief, maar ook om taal, liedjes, postkaarten, doodsprentjes, enz. De Heemkundige Kring heeft (vermoedelijk als eerste in Vlaanderen) de basisbesluiten van het gemeentebestuur ontsloten.

De Heemkundige Kring verzamelt en archiveert velerlei gegevens en beschikt over een schat van informatie te raadplegen via hun website. Op de mooi verzorgde website www.hoeilaart.weleer.be kunnen oude foto's van Hoeilaart en omstreken bekeken worden. Ook heeft de Heemkundige Kring een verzameling kunstwerken geïnventariseerd en tentoongesteld.

5. Inzichten en conclusies

De Cultuurraad heeft de afgelopen jaren een aantal inzichten opgedaan en trekt daaruit conclusies. We zetten ze op een rijtje:

1. Het beïnvloeden van de programmatie komt niet tot stand met enkel het instellen van een nieuwe werkgroep. Wat werkt, is doen. Het initiatief van Cultuurraad voor de verenigingendag 'Iedereen Felix!' vormt het bewijs. Verenigingen participeren en werken gezamenlijk aan eenzelfde doel. De Dienst Vrije Tijd en de Kern van de Cultuurraad vervullen een coördinerende rol. Bezoekers zien wat er gebeurt, wat er allemaal kan, bemerken wat naar méér smaakt en zeggen het voort.

Conclusie: Wat werkt, is doen!

2. Het GC Felix Sohie loopt vol. Willen we recht doen aan de diversiteit van de Hoeilaartse bevolking dan moet het culturele aanbod meer en beter zichtbaar zijn ook buiten de muren: op pleinen, in wijken, in park en bos.

Conclusie: Naar meer cultuur in je eigen buurt.

3. Goede communicatie met belanghebbenden en partners en promotie van het cultuuraanbod blijven voortdurende aandachtspunten. De evaluatie van de verenigingendag 'Iedereen Felix!' toont ook dat hier nodige verbeterpunten liggen.

Conclusie: De promotie van het cultuuraanbod verbeteren.

4. Met de impuls subsidies hebben verenigingen eerste, positieve ervaringen opgedaan. Het samenwerken rond thema's is erdoor gestimuleerd. Het idee van iedere club een eigen publiek ('verkokering') wordt erdoor verbroken. In de toekomst valt met deze subsidies nog veel meer te bereiken.

Conclusie: De impuls subsidies moeten blijven.

5. Erfgoed is een belangrijk bindmiddel voor een gemeenschap, ook voor mensen die hier niet zijn opgegroeid. Ons rijke erfgoed, zowel materieel als immaterieel, vormt ook een belangrijke toeristische troef. Erfgoed verdient aandacht van verschillende raden. Zo kan de Milieuraad nadenken over landschappen die bewaard zouden moeten worden en de GECORO over het bewaken van bepaalde dorpsgezichten en het opstellen van een handelingskader voor verbouwingen van gebouwen op de vastgestelde lijst. Ook de Seniorenraad kan vanuit ervaring zeker haar rol spelen.

Conclusie: Erfgoed vraagt om een geïnspireerde en integrale benadering.

Hoofdstuk 4. Beleidsplan Cultuurraad 2025-2030

De doelstellingen verwoord in het Visiedocument 2021-2025 van de Cultuurraad hebben niets aan waarde ingeboet:

1. Het bruisende GC Felix Sohie biedt een brede waaier aan activiteiten aan, voor en door alle Hoeilanders.
2. Om nieuwe cultuurconsumenten te bereiken, promoot het GC Felix Sohie het cultuuraanbod via een degelijk communicatiebeleid.
3. Het GC Felix Sohie heeft een eigen culturele uitstraling, maar blijft uiteraard onlosmakelijk verbonden met de gemeente.

De Cultuurraad wil voortbouwen op de ingeslagen weg. Met de opgedane ervaring en inzichten wensen we echter ook nieuwe paden te betreden.

Alleen al door zijn ligging is de gemeente Hoeilaart, deel uitmakend van de regio Druivenstreek en de Vlaamse Rand, geprangd tussen Brussel en Wallonië, en met het grootste bosoppervlak van alle gemeentes in Vlaanderen, uniek te noemen. Niet toevallig dat Hoeilaart veel EU-bewoners telt en een brede aantrekkingskracht heeft op de omgeving. Het Zoniënwoud wordt gedeeld met Brussel en Sint-Genesius-Rode; wandelaars uit alle windstreken komen elkaar tegen. Hoeilaart is rijk aan roerend en onroerend erfgoed. Tijdens de traditionele jaarlijkse Druivenfeesten komen mensen van heinde en verre naar hier.

Hoe komt het culturele aanbod feitelijk tot stand?

Kort gezegd gaat het om een continu samenspel met als belangrijkste actoren de plaatselijke verenigingen (waarvan een flink deel ook regionaal actief is), de Dienst Vrije Tijd, de Bib, de Cultuurraad en het gemeentebestuur. Het gemeentelijke cultuurbeleid biedt een richtinggevend en financieel kader.

Van essentiële betekenis is dat in Hoeilaart vele vrijwilligers en een team professionals met elkaar het culturele aanbod vormgeven. Burgerparticipatie staat hoog in het vaandel.

Sedert enkele jaren is het intergemeentelijk samenwerkingsverband (IGS) Vrije Tijd Druivenstreek actief. Hierin werken de gemeenten Huldenberg, Bertem, Hoeilaart, Overijse en Tervuren samen met vzw 'de Rand'. Het IGS brengt de (online) Cultuurbrochure Druivenstreek uit. Binnen het IGS is de Dienst Cultuur van Hoeilaart betrokken.

Ambities Cultuurraad 2025-2030

De ambities die we hierna onderscheiden, zijn onlosmakelijk, als een ketting met schakels, met elkaar verbonden.

1. Cultuur in Hoeilaart onontbeerlijk voor het sociale weefsel

In de visie van de Cultuurraad is cultuurbeleving bij uitstek een sociaal gebeuren. Cultuur brengt mensen bijeen, spreekt alle zintuigen aan, vertelt ons verhalen, zet onze verbeelding en fantasie aan het werk, verrijkt onze geest. Cultuur definiëren we in ruime zin en omvat zowel sociaal-culturele, creatieve, kunstzinnige als educatieve activiteiten. Onder cultuur verstaan we hedendaagse, actuele uitingen, maar evengoed ons roerende en onroerende erfgoed. Cultuurbeleving versterkt het sociale weefsel en vervult een essentiële functie in onze samenleving.

Vanuit deze gezichtspunten wil de Cultuurraad, samen met partners en belanghebbenden, de komende jaren haar adviserende, stimulerende en coördinerende rol blijven spelen.

2. GC Felix Sohie: het sociaal-culturele hart van Hoeilaart met een unieke uitstraling

De Cultuurraad heeft de ambitie om, samen met verenigingen en partners, de culturele uitstraling van het GC Felix Sohie nog meer in de verf te zetten.

Het sociaal-culturele leven in Hoeilaart, waaraan lokale verenigingen van oudsher een zeer actieve invulling geven, is binnen de Druivenstreek uniek. Cruciaal is de nauwe afstemming en samenwerking tussen de verenigingen en de Dienst Vrije Tijd van Hoeilaart bij de programmering van het GC Felix Sohie. Mede daardoor vormt het gemeenschapscentrum het kloppende sociaal-culturele hart van Hoeilaart.

De Cultuurraad vervult een brugfunctie tussen de verenigingen, die draaien op vele vrijwilligers, en de Dienst Vrije Tijd. Uitdaging is om de programmering nieuwe accenten te geven.

3. Culturaanbod in Hoeilaart: een brede waaier van activiteiten voor alle doelgroepen

Voor alle doelgroepen, wat betekent dit, want wie zijn de Hoeilanders?

Op 31/12/2023 gaat het om een inwonertal van 11.617, bestaande uit 22% 0 – 18-jarigen, 58%

19 – 65-jarigen en 20% + 66-jarigen.

Opvallend gegeven is dat de Hoeilaartse bevolking bestaat uit liefst 82 verschillende nationaliteiten, 9.664 Belgen en 1.953 niet-Belgen. Van de niet-Belgen vormen de Nederlanders, Fransen en Polen de top-drie. Als we kijken naar de top-tien niet-Belgische groepen behoort enkel de Oekraïense – op plek 9 - niet tot de Europese Unie. Duidelijk is in elk geval dat de Hoeilanders cultureel gesproken zeer divers zijn en dat ze vele talen spreken. De prognose is dat de komende jaren het inwonertal nog zal groeien. Er komen (jonge) gezinnen bij, het middelbaar onderwijs bij De VONK wil uitbreiden en het aantal senioren zal stijgen.

De Cultuurraad wenst jong en oud, anders- en meertaligen en nieuwe inwoners, al dan niet uit andere culturen, meer aan te spreken en nieuw publiek te trekken.

4. Cultuur: open oog voor traditie èn vernieuwing

De Cultuurraad steunt zowel het huidige aanbod als nieuwe, gedurfde experimenten; een aantrekkelijke mix van bestaande, succesvolle activiteiten én vernieuwend aanbod.

Voortzetting van het actuele culturaanbod betekent ook aandacht voor en behoud van samenwerkingsinitiatieven zoals Duurzame Doenderdag, Jazz met Pit, Toast Literair en Repair Café.

Vernieuwing met thematische aanpak

We initiëren themavierdaagsen om cultuurbeleving op een nieuwe, verrassende manier in de kijker te zetten. Met een thematische benadering wil de Cultuurraad meer samenwerking en nieuw aanbod op proactieve wijze stimuleren. Samenwerken gaat niet vanzelf. Woorden alleen zijn niet voldoende. Thema's bieden concrete handvatten voor nieuwe vormen van samenscholen en realisaties. Het gaat om exploraties, waarbij durf en experiment niet uit de weg worden gegaan.

De programmatie van het GC Felix Sohie vanuit de Dienst Vrije Tijd zal worden afgestemd op vooraf door de Cultuurraad bepaalde thema's. Hiermee krijgen de themavierdaagsen nog meer reliëf. Tevens spelen we in op het feit dat het GC Felix Sohie volzet raakt. Uitbreiding van activiteiten in GC Felix Sohie lukt enkel met (nog) meer samenwerking tussen verenigingen.

Omdat voor het seizoen 2024/25 de programmatie al vastligt en verenigingen gelegenheid moeten hebben om subsidieaanvragen in te dienen, kan uitvoering vanaf het seizoen 2025/26 plaatsvinden. Wel is nodig om nu al een eerste thema's vast te leggen.

De Cultuurraad wil per seizoen twee thematische lange weekends, van donderdag t/m zondag, realiseren.

Thema 1. Een vierdaagse rond Stilte, seizoen 2025/26

Hoe beleven wij stilte? Als tegenwicht tegen lawaaiigheid? Kinderen wordt gevraagd 'stil' te zijn, geleerd 'stil te zitten'. Stilte doet denken aan 'ha, eindelijk rust', kan weldadig zijn, tot bezinning en beschouwing leiden. Maar stilte kan ook geladen zijn, zelfs 'oorverdovend' zijn. Er bestaat gewijde, plechtige stilte, stilte als verbinder, stilte die tegelijk bewegingsruimte biedt. Stilte kan ook alleen-zijn en eenzaamheid betekenen, stilte die niet weldadig, maar bijna geweld-dadig aandoet.

Bij het thema Stilte gaat het om een sociaal-culturele, kunstzinnige en educatieve verkenning van de vele gedaanten, waarin stilte verschijnt. Een verkenning binnen een veelvormig aanbod, waarbij gedacht kan worden aan: exposities beeldende kunst, stille levens, poëzie, (zen-)muziek, mindfulness, meditatie, yoga, cultuurfilosofie, levensbeschouwing, literatuur, natuurbeleving, etc.

Een mogelijke partner is alvast Waerbeke (platform Stilte) – een beweging van burgers die de kracht van stilte erkennen en deze inzetten voor een gezonde en veerkrachtige samenleving: 'we inspireren en verbinden iedereen die stilte in het dagelijks leven koestert en versterkt'.

Andere mogelijke thema's voor de toekomst: Fair, Beweging, Kansen, De tafel, ...

Binnen de Vrijtijdsregio Druivenstreek wordt zomer 2024 een traject opgestart rond identiteit en langetermijnvisie. Het GC Felix Sohie bekleedt een eigen positie binnen de brede Druivenstreek, waartoe de cultuurcentra CC Den Blank, CC De Warandepoort en de gemeenschapscentra van vzw De Rand met De Bosuil, De Kam, en De Lijsterbes, behoren. Het maximaal benutten van de eigen sterktes en het verstevigen van een eigen identiteit zijn van groot belang.

De cultuurcoördinator zal een belangrijke schakel zijn om het lokale verhaal te integreren binnen een regionaal kader, en mede daardoor de unieke uitstraling van het GC Felix Sohie continueren en versterken.

5. Cultuur in Hoeilaart is overal, ook buiten de muren

De Cultuurraad is van mening dat buiten de muren van het GC plaats is voor méér in het oog vallende cultuurbeleving. Voor bewoners in wijken verder weg van het centrum is de afstand en ook het vervoer soms een beletsel. Waarom niet (ook) cultuur naar je wijk of buurt brengen? Wellicht zijn daar ook, (tijdelijke) locaties te vinden.

We willen, onder meer met de nieuwe themavierdaagsen, en samen met partners en belanghebbenden, socio-culturele activiteiten bevorderen in wijken, buurten, op pleinen, en in park en bos.

6. Cultuur in Hoeilaart: toegankelijk voor iedereen

De Cultuurraad wil groepen die drempels ervaren om culturele activiteiten te bezoeken, waar mogelijk tegemoetkomen. Toegankelijk voor iedereen betekent drempelvrijheid op verschillende vlakken.

Een eerste vereiste is dat bewoners tijdig wéten wat er voor hen te doen is. Ondanks de veelheid aan communicatiekanalen blijkt er nog veel onbekendheid te bestaan. Informatie van verenigingen dient toegankelijker te worden voor alle inwoners. Verschillende doelgroepen, jongeren, senioren, anderstaligen, vragen om een geëigende communicatiestrategie.

De Cultuurraad wil investeren in het *beter promoten van het aanbod* naar de bewoners.

Voor toegankelijkheid kan de *timing* van de activiteit ook verschil maken (overdag, tijdens schooluren, 's avonds, of in het weekend).

Financiële toegankelijkheid wordt bevorderd door de UiTPAS, die op elke aankoop een korting van 10% geeft. Het gebruik van de UiTPAS kent een positieve evolutie, maar blijft voor veel inwoners en verenigingen een nogal vaag gegeven. Toneelgroep Reintje is een pionier-vereniging, die voorjaar '24 als UiTPAS-vereniging zal

proefdraaien. Streven is dat meer en meer verenigingen de UiTPAS gaan gebruiken. Aandachtspunten zijn het goed blijven informeren vanuit de Dienst Vrije Tijd en een tutorial: 'Zelf UiTPAS -registreren'.

Agendering op het Interradenoverleg (met onder andere Seniorenraad en Mobiliteitsraad) kan mogelijk perspectief bieden voor bewoners die *fysieke drempels* ervaren.

7. Communicatie en samenwerking: de grote troeven

Onze ambities zijn enkel te verwezenlijken met open communicatie, goed overleg, afstemming en samenwerking tussen alle partners in cultuur. Naast de publieke toegankelijkheid tot de Dienst Vrije Tijd en de Bib, is de overlegstructuur, waarbij de Kern een 'draaischijf' vormt tussen Dienst Vrije Tijd en Open Forum van wezenlijk belang. Last but not least noemen we de betekenis van tijdige informatie vanuit het lokale bestuur en actieve betrokkenheid van de schepen voor Cultuur.

Op vlak van communicatie zijn er verbeterpunten, waarvoor concrete suggesties op tafel liggen, zoals:

- Uitgave van een verenigingengids van alle erkende cultuurverenigingen met contactgegevens. Belangrijk voor verenigingen zelf en voor iedere geïnteresseerde.
- Meer uitwisseling van informatie tussen verenigingen om samenwerking te stimuleren en te vergemakkelijken. Samenwerken is een sleutel tot succes, leidt tot nieuwe sociale contacten en biedt ook kansen om nieuwe vrijwilligers te vinden.
- Passende promotiestrategieën van het cultuuraanbod voor verschillende doelgroepen.
- Aandacht voor bovenlokale communicatie en samenwerking. Een overkoepelend erkenningsreglement voor cultuurverenigingen in de regio dient serieus te worden overwogen.

Hoofdstuk 5. Aanbevelingen cultuurbeleid

Hoeilaart

Het huidige gemeentelijke cultuurbeleid is voor het belangrijkste deel terug te vinden onder de noemer Gemeenschapsvorming. Het gemeentebestuur creëert de context en de voorwaarden waarbinnen het vrijetijdsaanbod (cultuur-, jeugd- en sport) kan bloeien. Het betreft onder meer:

- Ondersteuning bij organisatie en uitvoering van de jaarlijkse Hoeilaartse evenementen: Nieuwjaarsdrink, Meifeesten, Hoeilaart Feest, Druivenfestival en Kerstmarkt.
- Investeren in lokaal en bovenlokaal cultuurbeleid met als oogmerk een gevarieerd cultuuraanbod, en in een eigentijdse bibliotheek met veel aandacht voor scholen, anderstaligen, mediawijsheid en digitale vaardigheden;
- Aandacht voor erfgoed met onder meer het digitaliseren van het gemeentelijk archief en het ondersteunen van de plaatselijke Heemkundige Kring.

Behoud verworvenheden

focuspunt

1

Het verkiezingsjaar 2024 leidt niet alleen tot een nieuw gemeentebestuur, maar ook tot een nieuwe Vlaamse regering. Zullen er belangrijke beleidswijzigingen komen? Bezuinigingen worden aangekondigd? We stellen vast dat volgens het huidig Vlaamse decreet Lokaal Bestuur een Cultuurraad niet verplicht is. De gemeente Hoeilaart heeft ervoor gekozen om alle bestaande adviesraden te continueren. We vragen met klem om de huidige verworvenheden te continueren.

Aanbevelingen voor het toekomstig bestuur

1. Behoud de positie van de Cultuurraad, de andere raden en het Interradenoverleg. De bestaande overleg- en adviesstructuur is een wezenlijke vorm van burgerparticipatie.
2. Behoud het subsidiereglement met het onderscheid tussen basis- en impulssubsidies. Laat het basisbudget meegroeien met de groei van het aantal verenigingen. Koppel de impulssubsidies aan thema's.
3. Behoud het Doenderbudget. Met dit nieuwe budget zijn directe burgerinitiatieven gehonoreerd met voor iedereen zichtbare resultaten (Buurtpark Ten Trappen, Street-art kunstwerk op SJC Koldam).

Maak communicatie tot speerpunt

focuspunt

2

In het Advies van de Cultuurraad van april '24 staat vermeld dat meer gerichte ondersteuning vanuit de gemeente wordt gewenst om het informatie- en communicatienetwerk voor het sociaal-culturele verenigingsleven voor (nieuwe) inwoners van Hoeilaart te optimaliseren.

Aanbevelingen voor het toekomstig bestuur

1. Faciliteer vanuit de Dienst Communicatie de verbetering van promotie van het cultuuraanbod naar verschillende doelgroepen.
2. Zorg op de website van de gemeente voor up-to-date informatie over verenigingen en hun socioculturele aanbod.
3. Breid het pakket bij het onthaal van nieuwe inwoners uit met informatie over de cultuurverenigingen en wees alert op een goede verbinding tussen gemeentelijke diensten, welkomteam van vrijwilligers en cultuurbalie Felix Sohie.

Faciliteer sociocultureel aanbod in wijk en buurt

focuspunt

3

Met de regeling voor Wijk in de Kijker zijn in het verleden al een heel aantal initiatieven ondersteund. Het is de ambitie van de Cultuurraad om socioculturele activiteiten in GC Felix Sohie en in wijk en buurt aan elkaar te linken. Opzet is om dit met themavierdaagsen te realiseren. We willen op die manier ook bewoners bereiken die nog te weinig bekend zijn met het culturele aanbod, of anderszins drempels ervaren om naar het GC Felix Sohie te komen. De themavierdaagsen doen een groot beroep op tijd en energie van vrijwilligers. Wij vragen de gemeente om nieuwe initiatieven voor wijk- en buurtactiviteiten te steunen.

Aanbevelingen voor het toekomstig bestuur

1. Inventariseer buurtlocaties (binnen en/of buiten) die in aanmerking komen voor socioculturele activiteiten.
2. Bied steun bij de organisatie van themavierdaagsen op tal van plekken.
3. Doe mee! Geef actief blij van betrokkenheid. Cultuur beleef je samen.

Voer een geïnspireerd en integraal erfgoedbeleid.

focuspunt

4

De gemeente dient de historische gebouwen die ze bezit goed te onderhouden. Speciale aandacht is nodig voor de kapel van de kasteelhoeve. Het interieur, de ramen en de historische schilderijen zijn dringend aan restauratie toe. De kapel vraagt een nieuwe gepaste bestemming, alvorens een restauratieprogramma met financiering op te stellen (60% subsidie mogelijk door Vlaams Gewest).

We vragen om kunstwerken die in kelders en loodsen worden bewaard, meer zichtbaar op te stellen in openbare ruimten, zoals bv. het schilderij op paneel van Maurits Pirquin uit de voormalige Lindenhof. Er valt te kiezen uit de inventaris van de kunstverzameling van de Heemkundige Kring.

Suggesties om het lokale verleden op een aantrekkelijke manier aan publiek te presenteren, zijn: deelname als gemeente aan de Open Monumentendag, of aan de Erfgoeddag en uitzetten van cultuurhistorische wandelingen met begeleidende folders. Na de opening van de fiets- en voetgangerstunnel in Groenendaal zal de onthaalpoort van het Zoniënwoud beter bereikbaar zijn vanuit Hoeilaart. Meer samenwerking tussen de toeristische dienst van Hoeilaart en de medewerkers van het Bosmuseum is aangewezen. Tot een actief toerismebeleid behoort ook het investeren in een gidsenopleiding (er zijn nu geen gediplomeerde gidsen in Hoeilaart). Eventueel kan worden samengewerkt met de gidsen van Natuurgroepering Zoniënwoud (NGZ). Er bestaat met betrekking tot erfgoed financiering voor intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Aanbevelingen voor het toekomstig bestuur

1. Geef steun aan de Heemkundige Kring bij het voor publiek toegankelijker maken van het erfgoed dat vooral door deze Kring wordt verzameld.
2. Zorg voor restauratie en onderhoud van historisch bouwwerk en geef de verschillende raden advies-taken rond materieel en immaterieel erfgoed.
3. Werk, mede in het kader van het toerismebeleid, betreffende erfgoed actief aan intergemeentelijke samenwerking.

